

## شاگردان مکتب عاشوراییم که «هی‌هات منالذله» را به ما آموخت



که دشمن برای همیشه از فکر تجاوز دست بردارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی، سرپرست دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه در گفت‌وگو با خبرنگاری حوزه، با استناد به آیه «أُوذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِيْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ» سوره حج، تأکید کرد: خداوند به مظلومان حق دفاع داده و نصرت خود را تضمین کرده است. تجاوز اخیر صهیونیست‌ها، ناشی از توهم ضعف ایران بود؛ اما شاهد عزم راسخ ملت و نظام در دفاع از آرمان خود بود.

سرپرست دفتر امور اجتماعی حوزه‌های علمیه گفت: وقتی عملیات وعده صادق ۳ به تأخیر افتاد، دشمن گمان کرد، ایران دچار ضعف شده است. این طمع‌کاری باعث شد، حملات را گسترده‌تر کند و به شهادت دانشمندان و مردم بی‌دفاع اقدام نماید.

حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی تأکید کرد: خداوند می‌فرماید: «وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ» تاریخ نشان داده، هرگاه دشمنان طمع کردند، با اقتدار نظام اسلامی مواجه شدند. این بار نیز پیروزی از آن رزمندگان اسلام بود و دشمنان با سد محکم ملت برخورد کردند و کاری از پیش نبردند.

#### شرایط بازآرندگی در برابر دشمن

وی اظهار کرد: دشمن فقط زمانی از تجاوز منصرف می‌شود که ببیند ملت ایران یکپارچه و مصمم است. امروز باید با وحدت و هوشیاری، چنان قدرتی نمایش دهیم که دشمن برای همیشه از فکر تجاوز دست بردارد.

#### جنگ با صهیونیست‌ها

#### تا نابودی کامل فتنه‌گری ادامه دارد

حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی گفت: خداوند نسخه پایان جنگ را در آیه «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ» ترسیم کرده است. باید تا نابودی کامل فتنه صهیونیستی و حاکمیت دین الهی مبارزه کنیم.

وی افزود: کسانی که به دنبال صلح تحمیلی یا برقراری رابطه با دشمنان قسم‌خورده این ملت و نظام هستند، باید بدانند، سازش، دشمن غدار را جری‌تر می‌کند.

#### آمادگی نظامی و وحدت ملی

#### ضامن امنیت آینده ایران است

سرپرست دفتر امور اجتماعی حوزه‌های علمیه، با استناد به آیه ۶۰ سوره انفال تأکید کرد: «تقویت بنیه دفاعی و وحدت ملی، تنها راه بازآرندگی در برابر دشمنان است؛ همان‌گونه که دفاع مقدس ۸ ساله، امنیت ۳۵ ساله را تضمین کرد، مقاومت امروز ما باید ضامن امنیت ۵۰ سال آینده ایران باشد.

#### فرمان قرآن برای آمادگی نظامی

حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی گفت: «خداوند در آیه «وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ» به ما دستور داده، حداکثر آمادگی دفاعی را داشته باشیم. این آمادگی باید چنان باشد که دشمن خدا و دشمنان ملت ایران را به ترس وادارد.

وی افزود: دفاع مقدس هشت‌ساله که با رشادت رزمندگان و پشتیبانی مردم به پیروزی رسید، ضامن امنیت سه دهه اخیر کشور بوده است. امروز نیز باید با همان روحیه از میهن دفاع کنیم.

این استاد حوزه، با اشاره به قیام امام حسین علیه السلام تأکید کرد: ما شاگردان مکتب عاشوراییم که «هی‌هات منالذله» را به ما آموخت؛ همان شهیدی که با خون خود، اسلام را زنده نگه داشت و مسیر عزت و آزادگی را ترسیم کرد.

#### مردم، ستون اصلی پدافند ملی

سرپرست دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه در پایان گفت: نیروهای مسلح ما باید با صلابت عمل کنند و مردم با انسجام و همدلی از آنها حمایت نمایند. این ترکیب پیروزی‌آفرین، درس عبرتی برای دشمنان خواهد بود و امنیت آینده کشور را تضمین می‌کند.

## اشتراک افق حوزه

۰۵۳۶-۳۲۹۰-۲۵

۰۹۱۹۶۹۱۴۴۵۰

# راهکارهای دینی برای تقویت وحدت و مقابله با تفرقه در جامعه اسلامی

گفت‌وگو با آیت‌الله محسن فقیهی

#### تعالیم ائمه علیهم السلام چگونه تبیین شده است؟

• ائمه علیهم السلام وحدت را نه‌تنها یک ارزش دینی، بلکه یک استراتژی سیاسی و اجتماعی برای حفظ عزت و قدرت امت اسلامی می‌دانستند. امام علی علیه السلام در عهدنامه مالک اشتر، حاکمان را به ایجاد وحدت از طریق عدالت و محبت سفارش می‌کنند. این نشان می‌دهد که وحدت، نیازمند مدیریت حکیمانه و سیاست‌گذاری عادلانه است.

امام صادق علیه السلام نیز با تأکید بر ارتباط و محبت میان مؤمنان، به جنبه‌های اجتماعی وحدت توجه دارند. این سفارشات، به‌ویژه در دوران‌هایی که جامعه اسلامی با چالش‌های سیاسی و فرهنگی مواجه بود، نقش مهمی در حفظ انسجام شیعیان و امت اسلامی ایفا کرد.

• سیره عملی ائمه علیهم السلام در حفظ و ترویج وحدت در جامعه اسلامی و پیامدهای تفرقه از دیدگاه آنان را توضیح دهید.

• سیره عملی ائمه علیهم السلام الگویی روشن برای ترویج وحدت است. امام علی علیه السلام در دوران خلافت خود، با وجود اختلافات سیاسی، تلاش کردند تا وحدت امت را حفظ کنند. ایشان با مدارا و عدالت، حتی با مخالفان خود برخورد کردند تا از تفرقه جلوگیری شود. امام حسین علیه السلام نیز در قیام کربلا، با تأکید بر ارزش‌های مشترک اسلامی، امت را به اتحاد حول محور حق و عدالت دعوت کردند.

#### پیامدهای تفرقه

تفرقه، از دیدگاه ائمه علیهم السلام، پیامدهای مخربی برای جامعه اسلامی دارد. پیامبر صلی الله علیه و آله آن را «عذاب» می‌دانند و امام علی علیه السلام جدایی از اهل حق را طعمه شیطان معرفی می‌کنند. تاریخ اسلام، به‌ویژه در دوران پس از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله، نمونه‌های متعددی از آسیب‌های تفرقه را نشان می‌دهد که ائمه علیهم السلام با آگاهی از این تجربه‌ها، بر ضرورت وحدت تأکید داشتند.

• محبت به وطن چه جایگاهی در تحقق وحدت ملی دارد و چگونه این محبت می‌تواند به پیشرفت و آبادانی جامعه کمک کند؟

• وحدت ملی یکی از ارکان اساسی پایداری و شکوفایی هر جامعه‌ای است. این وحدت زمانی معنا و قدرت واقعی خود را پیدا می‌کند که با محبت به وطن و احساس مسئولیت در برابر سرنوشت جمعی همراه باشد. در متون دینی و به‌ویژه در سخنان امیرالمؤمنین علی علیه السلام، اشاراتی ژرف به نقش محبت به وطن در ساختن و آباد کردن جامعه آمده است. حضرت می‌فرمایند: «عُصِرَتِ الْبُلْدَانُ بِحَبِّ الْأَوْطَانِ» (تحف العقول، ص ۲۰۷) یعنی: «شهرها به واسطهٔ محبت به وطن آباد می‌شوند.» این سخن نشان‌دهنده پیوند عمیق میان عشق به وطن و تلاش برای پیشرفت و سازندگی است.

محبت به سرزمین، فراتر از یک حس شخصی یا عاطفی، بنیانی اجتماعی دارد. مردمی که نسبت به وطن خود احساس دلبستگی می‌کنند، در راه توسعه، حفظ امنیت، رفع آسیب‌های اجتماعی و تقویت همبستگی ملی تلاش خواهند کرد. این‌گونه احساسات، زمینه‌ساز همدلی و وحدت میان اقشار مختلف جامعه می‌شود و آن‌ها را از اختلافات قومی، مذهبی یا زبانی دور می‌سازد.

• چه رابطه‌ای بین عدالت اجتماعی، رفع فقر و استحکام وحدت ملی وجود دارد؟

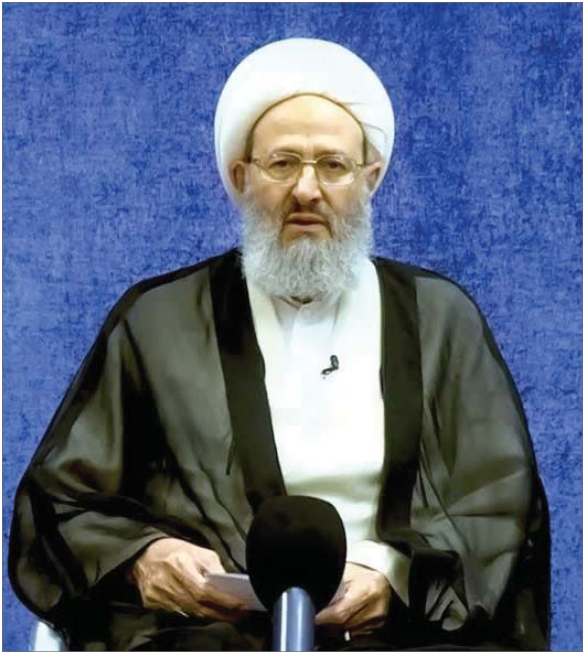
• «الْفَقِيرُ فِي الْأَوْطَانِ مُمْتَنٌّ» (عیون الحکم و المواعظ، ج ۱، ص ۲۸) یعنی: «فرد فقیر در وطن خود خوار و تحقیرشده است.» این جمله توجه ما را به جنبه‌های اقتصادی وحدت ملی جلب می‌کند. برای آن‌که وحدت در جامعه ریشه‌دار شود، باید فقر، تبعیض، بی‌عدالتی و محرومیت از بین برود. ملتی که احساس عدالت اجتماعی نکند، نمی‌تواند پایه‌های وحدت واقعی را استوار سازد. ائمهٔ معصومین علیهم السلام نه تنها بر همبستگی دینی تأکید داشته‌اند، بلکه به همبستگی اجتماعی نیز بها داده‌اند. آنان مسلمانان را به رفتار نیک با یکدیگر، پرهیز از تفرقه، و تلاش برای نفع عمومی فرا می‌خوانند. در چنین دیدگاهی، وطن‌دوستی زمینه‌ساز وحدت ملی است؛ زیرا کسانی که وطن را دوست دارند، برای حفظ آرامش، استقلال، سربلندی و پیشرفت آن می‌کوشند و با هر عاملی که باعث اختلاف و جدایی شود مقابله می‌کنند.

وحدت ملی تنها با شعار به‌دست نمی‌آید، بلکه نیازمند پشتوانهٔ عاطفی، دینی و فرهنگی است. محبت به وطن یکی از همین پشتوانه‌هاست که هم از نظر عقلانی و هم از نظر شرعی، ارزشمند شمرده شده است. در سایهٔ چنین وحدتی، ملت می‌تواند در برابر تهدیدهای داخلی و خارجی ایستادگی کند، و به سوی پیشرفت همه‌جانبه گام بردارد.

در نتیجه، وحدت ملی در اسلام با محبت به وطن پیوند خورده است؛ وحدتی که بر پایه‌ی عدالت، همبستگی، و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شکل می‌گیرد و جامعه را به سوی آبادانی، عزت، و پایداری هدایت می‌کند.



وحدت ملی و اسلامی از اصول بنیادین دین اسلام است که در تعالیم ائمه معصومین علیهم السلام به‌عنوان ستون اصلی حفظ و تقویت جامعه اسلامی معرفی شده است. آیه ۱۳ سوره آل‌عمران و احادیث پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام بر اهمیت انسجام و پرهیز از تفرقه تأکید دارند و وحدت را رحمت و تفرقه را عذاب می‌دانند. امامان معصوم علیهم السلام با سفارش به محبت، دیدار، ارتباط و رحم میان مؤمنان، راهکارهای عملی تحقق وحدت را بیان کرده‌اند. سیره عملی ائمه علیهم السلام نیز نمونه‌های بارزی از تلاش برای حفظ وحدت و مقابله با اختلافات سیاسی و فرقه‌ای ارائه می‌دهد. محبت به وطن و عدالت اجتماعی از دیگر ارکان وحدت ملی است که موجب همبستگی و پیشرفت جامعه می‌شود. در نهایت، وحدت ملی و اسلامی با پشتوانه دینی، اجتماعی و فرهنگی، قدرت و عزت جامعه اسلامی را تضمین می‌کند و در برابر تهدیدات داخلی و خارجی محافظت می‌نماید. این چکیده حاصل گفت‌وگوی هفته‌نامه «افق حوزه» با آیت‌الله محسن فقیهی، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم است که مشروح آن در ادامه می‌آید.



این سخن، به‌ویژه در دوران خلافت امام علی علیه السلام، که جامعه اسلامی با فتنه‌ها و اختلافات متعددی مواجه بود، اهمیت بسزایی داشت. امام علیه السلام با تأکید بر حفظ وحدت، تلاش کردند تا از پراکندگی امت جلوگیری کنند و جامعه را حول محور حق و عدالت متحد سازند.

#### وحدت ملی و همزیستی با همه افراد جامعه

امام علی علیه السلام در عهدنامه مالک اشتر (نهج‌البلاغه) می‌فرمایند: «وَأَشْعِرْ قَلْبَكَ الرَّحْمَةَ لِلرَّعِيَّةِ وَ الْمَحَبَّةَ لَهُمْ وَ اللَّطْفَ بِهِمْ وَ لَا تَكُونَنَّ عَلَيْهِمْ سُبْعًا ضَارِبًا تَقْتَنِمُ أَكْلَهُمْ فَإِنَّهُمْ صَفَنَانِ إِمَّا أَخَ لَكَ فِي الدِّينِ وَ إِمَّا نَظِيرُ لَكَ فِي الْخَلْقِ». این کلام، یکی از جامع‌ترین بیانات در زمینه وحدت ملی و همزیستی است. امام علیه السلام با این سخن، حاکمان را به محبت، رحمت و لطف به مردم دعوت می‌کنند و تأکید دارند که همه افراد جامعه، چه مسلمان و چه غیرمسلمان، یا برادر دینی‌اند یا در انسانیت برابرند.

این دیدگاه، وحدت ملی را فراتر از مرزهای دینی تعریف می‌کند و بر ضرورت همزیستی مسالمت‌آمیز با همه گروه‌ها تأکید دارد. امام علیه السلام با این سفارش، عدالت را به‌عنوان پایه وحدت معرفی می‌کنند، زیرا تبعیض و ظلم، زمینه‌ساز تفرقه و اختلاف است. این کلام، به‌ویژه در جوامع چندفرهنگی و چنددینی، راهنمایی عملی برای ایجاد انسجام اجتماعی است.

• سفارشات عملی امام صادق علیه السلام برای تحقق وحدت اسلامی چیست و چگونه این سفارشات می‌توانند انسجام اجتماعی را تقویت کنند؟

• امام صادق علیه السلام در کلامی از عوالم العلوم و المعارف (جلد ۲۰، ص ۶۹۸) می‌فرمایند: «اتقوا الله و تحاتوا، و تزاورا، و تواصلا، و تراحموا، و كونوا إخوانا برة» (از خدا بترسید، یکدیگر را دوست بدارید، به دیدار هم بروید، با یکدیگر ارتباط داشته باشید، به هم رحم کنید و برادرانی نیکوکار باشید). این حدیث، مجموعه‌ای از دستورالعمل‌های عملی برای تحقق وحدت اسلامی را ارائه می‌دهد.

امام علیه السلام با تأکید بر محبت، دیدار، ارتباط و رحم به یکدیگر، وحدت را به‌عنوان یک رفتار اجتماعی معرفی می‌کنند. این سفارشات، به‌ویژه در جوامعی که در معرض اختلافات فرقه‌ای و قومی بودند، نقش مهمی در تقویت پیوندهای اجتماعی ایفا می‌کرد. محبت و همدلی، مانع از ایجاد سوءتفاهم و دشمنی می‌شود و ارتباط مستمر، انسجام جامعه را تضمین می‌کند.

• نقش وحدت به عنوان یک استراتژی سیاسی و اجتماعی در